

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут dennої освіти

Кафедра правознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Відповідальність в публічному адмініструванні»

на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 3 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Публічне адміністрування»
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Білокінь Руслан Михайлович
доктор юридичних наук,
доцент кафедри правознавства

Контактний телефон	+38-096-322-32-85
Електронна адреса	RuslanBM19742@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://pravo.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 18.00-19.00
Сторінка дистанційного курсу	

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	формування цілісного бачення майбутніми фахівцями процесу формування, існування й розвитку системи публічної влади в суспільстві, оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного адміністрування, відповідальності в публічному адмініструванні; відмінності відповідальності в публічному адмініструванні від інших видів юридичної відповідальності; набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; набуття вмінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного адміністрування, в тому числі для органів державної влади і місцевого самоврядування. Опанування основними технологіями та процедурами публічного адміністрування об'єктів публічної сфери. Засвоєння основних принципів та зasad адміністративних правопорушень, в тому числі антикорупційного законодавства.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 10 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 60 год.)
Форми та методи навчання	Лекційні та практичні заняття в аудиторії з використанням інформаційних технологій, самостійна робота із джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою поза аудиторними заняттями Методи навчання: навчальна дискусія, ноозасоби, креативні технології, інноваційні методики, дидактичні матеріали.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування лекцій; обговорення теоретичних питань на семінарських (практичних) заняттях; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи; написання і захист наукових рефератів з визначеної проблеми; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік
Базові знання	Наявність широких знань з інформаційного права, адміністративної процедури, комунікацій у публічному адмініструванні
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК01).	Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення (РН02).
2.	Здатність удосконалювати та розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні (ЗК04).	
3.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК07).	
4.	Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології (ЗК05);	Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень (РН11).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
5.	Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти (СК01).	Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм (РН08).
6.	Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери (СК02);	Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур (РН06).
8.	Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК04);	Знати теоретичні та прикладні засади вироблення та аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень (РН01).
9.	Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування (СК07);	Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення (РН02).
10.	Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції (СК10).	Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень (РН11).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Відповіальність в публічному адмініструванні як механізм державного управління		
Тема 1. Публічне адміністрування як наукова дисципліна, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.	Відвідування лекцій; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1.1Предмет і методологічна основа публічного адміністрування. 1.2Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція. 1.3Предметна сфера відповіальності в публічному адмініструванні. 1.4Співвідношення управління, адміністрування та відповіальності. 1.5Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.1.6 Історичний розвиток науки державного будівництва і місцевого самоврядування.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.</p>
Тема 2. Відповіальність в публічному адмініструванні як різновид юридичної відповіальності.	Відвідування лекцій; обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1.1 Поняття, особливості та підстави адміністративної відповіальності. 1.2 Принципи адміністративної відповіальності. 1.3Відмежування адміністративної відповіальності від інших видів юридичної відповіальності. 1.4Відповіальність у публічному адмініструванні як різновид юридичної відповіальності.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.</p>
Тема 3. Роль влади в публічному адмініструванні.	Відвідування лекцій; обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1.1Публічне адміністрування та влада. Феномен влади. 1.2 Публічна влада та публічне адміністрування. 1.3 Влада як основний засіб публічного адміністрування. 1.4 Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування. 1.5 Держава як суб'єкт політичної влади. 1.6 Економічна влада. 1.7 Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.</p>

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 4. Закони та принципи публічного адміністрування.	Відвідування лекцій; обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1.1 Управління суспільством – головне призначення публічного адміністрування. 1.2 Загальний закон соціального управління – залежність управлюючого впливу від стану системи та зовнішнього середовища. 1.3 Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами. 1.4 Закон розмежування центрів влади та управління. 1.5 Закон централізації та децентралізації влади. 1.6 Закон системності організації та саморозвитку системи публічного адміністрування. 1.7 Загальносистемні методологічні принципи публічного адміністрування. 1.8 Принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.</p>
Тема 5. Єдність управлінських рішень та публічного адміністрування. Відповідальність за прийняття управлінських рішень.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1.1 Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень 1.2 Управлінське рішення як наукова категорія. 1.3 Пріоритетність політичного вибору цінностей та цілей. 1.4 Роль конкуренції в процесі прийняття рішень. 1.5 Взаємовідношення суб'єкта та об'єкта прийняття рішень. 1.6 Послідовність етапів прийняття рішень. 1.7 Динаміка виконання рішень.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.</p>
Тема 6. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1.1. Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування, їх відповідальність перед суспільством, державою та людиною. 1.2 Місцеве самоврядування – демократична основа управління в державі. Основні фактори</p>

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		<p>формування місцевого самоврядування. 1.3 Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування. 1.4 Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. 1.5 Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування. 1.6 Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні. 1.7 Вибори органів місцевого самоврядування. Місцевий референдум. Загальні збори громадян. Органи самоорганізації населення.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.</p>
Модуль 2. Відповіальність органів державної влади в сфері публічного адміністрування		
Тема 7. Роль та місце органів державної влади в публічному адмініструванні.	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	<p>Завдання 1. Виконати практичне завдання</p> <p>1.1 Механізми, органи, методи та стилі публічного адміністрування 1.2 Структура механізму та органів публічного адміністрування. Державна служба. 1.3 Особливості відповіальності державного службовця. 1.4 Види відповіальності. 1.5 Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.</p>
Тема 8. Антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування.	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1.1 Поняття корупції та корупційних дій. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності. 1.2 Зони «підвищеної» ризику проявів корупції. 1.3 Фактори запобігання проявам корупції: політичний, нормативно-правовий, організаційний, економічний, кадровий, морально-психологічний. 1.4 Державна політика в сфері боротьби та протидії корупції.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.</p>
Тема 9. Правопорушення	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p>

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
та відповіальність	семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1.1 Поняття правопорушення, його види 1.2 Відповіальність : поняття, види, наслідки 1.3. Співвідношення правопорушення та відповіальності 1.4. Правові наслідки правопорушень : практика суду Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі. Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.
Тема10. Відповіальність органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у сфері публічного адміністрування	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Відповіальність органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у сфері публічного адміністрування Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі. Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.
Тема11. Відповіальність недержавних організацій, органів і осіб, які не перебувають на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування, за правопорушення у сфері публічного адміністрування	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1.1 Класифікація недержавних організацій і осіб, які не перебувають на державній службі 1.2 Відповіальність недержавних організацій, органів і осіб, які не перебувають на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування, за правопорушення у сфері публічного адміністрування Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі. Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.
Тема12. Правопорушення та відповіальність при здійсненні міжнародної публічної діяльності	Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1.1 Міжнародна публічна діяльність , її види 1.2 Правопорушення та відповіальність при здійсненні міжнародної публічної діяльності 1.3 Відповіальність в міжнародному публічному праві. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі. Завдання 3. Виконати тестування самоконтролю знань за темою.

Інформаційні джерела

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72 /1. – Ст. 2598 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>

2. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – С. 409. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>

3.Закон України «Про джерела фінансування органів державної влади» від 20.06.1999 р. №783-XIV // Урядовий кур'єр. – 1999. – № 165. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>

4. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/393/96-D0%2B2%D1%80>.

5.Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року зі змінами та доповненнями, внесеними згідно з протоколами № 11 і № 14 до Конвенції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 37. – Ст. 1370. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

7. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747 – IV // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32 – Ст. 1918 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

8.Про відновлення дії окремих положень Конституції України: Закон України від 21 лютого 2014 року № 742-VII // Голос України. – 2014. – 03 (01 березня). – № 39 – спецвипуск. Офіційний вісник України. – 2014. – № 19 (11 березня). – Ст. 583.

9.Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV // Верховна Рада України: оф. веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/anot/3477-15>.

10. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 87. – Ст. 2474 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/1700-18>.

11. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

12. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-V // Офіційний вісник України. – 2011. – № 10. – Ст. 446 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

13. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16 жовтня 1996 року № 422/96-ВР в редакції від 26 квітня 2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/422/96-vr>

14. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540. Із змінами, внесеними Законом від 5 червня 2014 року № 1323-VII (1323-18) // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 34. – Ст. 1166 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>

15. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII // Офіційний вісник України. – 2016. – № 56/1. – Ст. 1935 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/paran1589#n1589>.

16. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – С.170. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>

17. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 18. – С.190. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/paran1589#n1589>.

18. Про затвердження загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ №158 від 05.08.2016 Національного агентства України з питань державної

служби №1203/29333 від 31.08.2016 // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 24. – С.170. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1203-16>

19. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 №889-VIII //Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – С.43. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2249-19>

Основна література

1. Бакуменко В.Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: монографія / В.Д. Бакуменко. – К.: Вид. УАДУ,2000. – 328 с.
2. Мельник А.Ф. Державне управління: підручник / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна; за ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання, 2009. – 582 с.
3. Державне управління: навч. посіб. / В.Я. Малиновський. – Луцьк, 2000.– 558 с.
4. Державне управління та державна служба: словник-довідник / О.Ю.Оболенський. – К.: КНЕУ, 2005. – 208 с.
5. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія / кол. авт; відп. ред. проф. Н.Р. Нижник. – К.: УАДУ при Президентові України, 1997. – 448 с.
6. Дзюндзюк В.Б. Ефективність діяльності публічних організацій:монографія / В.Б. Дзюндзюк. – Х.: ХарПІ УАДУ «Магістр», 2003. – 236 с.
7. Битяк Ю.П. Адміністративне право України: Підручник / За ред. Битяка Ю.П. – К.: Юрінком Інтер, 2009.
8. Адміністративне право України: Підручник. – Харків: Право, 2007.
9. Серьогіна С.Г. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. С.Г. Серьогіної. – Х.: Право, 2009.
10. Тодика Ю.М. Конституційне право України: Підручник / За ред. Ю.М. Тодики, В.С. Журавського. – К.: Ін Юрре, 2008.
11. Погоріло В.Ф. Муніципальне право України: Підручник / За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: Юрінком Інтер, 2009.
12. Лазор О.Д. Основи місцевого самоврядування: Навч.посібник./ О.Д. Лазор – К.: Наукова думка, 2009.
13. Маліновський В.Я. Державне управління. Навч.посібник./ В.Я. Маліновський – К.: Атака, 2009.
14. Бородін Є.І., Основи професійної підготовки державних службовців: Навч.посіб. / За заг. ред. Є.І. Бородіна., В.Г. Логвінова., О.Ф. Мельникова та ін. Правове забезпечення державного управління і державної служби. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009.
15. Панійко Ю. Теоретичні основи місцевого самоврядування./ Ю. Панійко – Львів: Літопис, 2006.
16. Посібник з питань застосування законодавства про вибори народних депутатів України для членів дільничних виборчих комісій на позачергових виборах народних депутатів України 30 вересня 2007 року. – К.: Нора – друк, 2008.
17. Копейчиков В.В. Правознавство: Підручник / За ред. В.В. Копейчикова, А.М. Колодія – К.: Юрінком Інтер, 2008.
18. Кравченко В.В. Роль громадських організацій та інших неурядових структур у становленні та розвитку місцевого самоврядування в Україні: Наук.-практ.посібник / За ред. В.В. Кравченка. – К.: Атака, 2009.
19. Ярмиш О. Н., Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник./ О.Н. Ярмиш, В.О. Серьогін – Х.: НУВС, 2005.
20. Питання адміністративного права. Кн. 2 / [відп. за вип. Н. Б. Писаренко]. – Харків: ООО «Оберіг», 2018. – 182 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.academia.edu/36437542/ПИТАННЯ_АДМІНІСТРАТИВНОГО_ПРАВА._Книга_друга
21. Відповіальність у публічному адмініструванні // Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти

Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене. Запорідження: РВВ ЗДІА, 2017. 608 с (С. 476-512) Режим доступу <http://dspace.zsea.edu.ua/jspui/bitstream/12345/568/1/60347PYA.pdf>

22. Державознавство. Підручник / В.В.Сухонос, В.В.Сухонос, Р.М.Білокінь, А.М.Куліш за заг. ред. В. В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2021. 493 с. URL: <https://www.yakaboo.ua/derzhavoznavstvo-pidruchnik.html>

Рекомендовані інтернет-ресурси

1. Президент України [Електронний ресурс]: офіційне інтернет-представництво / Адміністрація Президента України. – К.: Адміністрація Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>. – Мова укр., рос., англ.

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]: офіційний сайт / Кабінет Міністрів України. – К.: КабінетМіністрів України, 2004 – Режим доступу: <http://www.ukrgold.net/links/21951/21962/>. – Мова укр., рос. – (дата звернення 13.03.2012).

3. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційний сайт / Верховна Рада України. – К. : Верховна Рада України, 1994 – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. – Мова укр., рос., англ. – (дата звернення 13.03.2012).

4. Офіційний сайт Рахункової палати України [Електронний ресурс] : офіційний сайт / Рахункова палата України; ЗАТ «Софтлайн». – К.: ЗАТ «Софтлайн», 2001 – Режим доступу : <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>. – Мова укр., рос., англ. – (дата звернення 13.03.2012).

5. Національне агентство України з питань державної служби [Електронний ресурс]: офіційний сайт – Режим доступу:<http://nads.gov.ua/control/uk/index> Мова укр., рос., англ. – (дата звернення 13.03.2012).

6. Державна фінансова інспекція України [Електронний ресурс]: офіційний сайт – Режим доступу : www.dkrs.gov.ua – Мова укр., англ. – (дата звернення 13.03.2012).

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziiyi-zdobuvachamy-vyshhoysi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної добродетелі: студенти мають свідомо дотримуватися академічної добродетелі; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну добродетель https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плаґіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vyypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>.

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskiy-ombudsman-upovnovazhenyi-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): робота на семінарських заняттях (10 балів); тестування (10 балів); виконання навчального завдання (10 балів), поточна модульна робота (10 балів).	40
Модуль 1 (теми 4-17): робота на семінарських заняттях (30 балів); тестування (10 балів); виконання навчального завдання (10 балів); поточна модульна робота (10 балів).	60
Поточне оцінювання	100
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни